

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Република Српска
78000 Бања Лука
Владике Платона бб
Тел: +387(0)51/493-555
Факс: +387(0)51/493-556
е-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о проведеној финансијској ревизији
Општине Трново
за период 01.01-31.12.2023. године**

Број: РВ 064-24

Бања Лука, 25.10.2024. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	1
	Извјештај о ревизији финансијских извјештаја	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	4
	Извјештај о ревизији усклађености	4
III	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	6
IV	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ	8
V	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ).....	9
	1. Увод	9
	2. Провођење препорука из претходног извјештаја	9
	3. Закључак о функционисању система интерних контрола.....	10
	4. Набавке.....	13
	5. Припрема и доношење буџета.....	14
	6. Финансијски извјештаји.....	15
	6.1. Извјештај о извршењу буџета.....	15
	6.1.1. Приходи и примици	15
	6.1.2. Расходи и издаци	17
	6.1.3. Буџетски суфицит	20
	6.1.4. Нето финансирање	20
	6.1.5. Разлика у финансирању	20
	6.2. Биланс успјеха	20
	6.2.1. Приходи	20
	6.2.2. Расходи.....	20
	6.2.3. Финансијски резултат	21
	6.3. Биланс стања.....	21
	6.3.1. Актива	21
	6.3.2. Пасива.....	25
	6.3.3. Ванбилансна евиденција.....	26
	6.4. Временска неограниченост пословања	26
	6.5. Биланс новчаних токова	26
	6.6. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе	27
	6.7. Напомене уз финансијске извјештаје	27

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији финансијских извјештаја

Мишљење са резервом

Извршили смо ревизију консолидованих финансијских извјештаја Општине Трново који обухватају: Консолидовани биланс стања на дан 31.12.2023. године; Биланс успеха, Извјештај о промјенама нето имовине, Биланс новчаних токова, Периодични извјештај о извршењу буџета на рачуноводственом фонду 01 и Периодични извјештај о извршењу по рачуноводственим фондовима, за годину која се завршава на тај дан. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција, објашњавајућих напомена уз финансијске извјештаје и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, консолидовани финансијски извјештаји Општине Трново истинито и објективно приказују, у свим материјалним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2023. године и извршење буџета за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије 2200-2810. Наша одговорност за провођење ревизије детаљније је описана у пасусу „Одговорност ревизора“. Ревизију смо провели у складу са ISSAI 130 - Етички кодекс, испунили смо наше остале етичке одговорности и независни смо у односу на субјекта ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о финансијском стању имовине, обавеза и извора и извршењу буџета.

Као што је наведено под тачкама 6.1.2.1., 6.2.2. и 6.2.3. овог Извјештаја:

Прецијењени су текући расходи на позицији капиталних грантова а потцијењени издаци за изградњу објеката, нефинансијска имовина у сталним средствима и финансијски резултат текуће године за износ од најмање 50.498 КМ по основу изградње трибина на школском игралишту, јер улагања извршена у имовину која се прибавља за потребе другог буџетског корисника и уступа истом без накнаде нису евидентирана у складу са чланом 65. став (1) под 3) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике. По завршетку прибављања имовина није пренесена на Основну школу „Свети Сава“ Трново корисника наведене имовине.

Као што је наведено под тачкама 6.3.1.1. и 6.3.2.2. овог Извјештаја:

Прецијењена су потраживања по основу продаје земљишта у износу од 83.850 КМ, а потцијењена нефинансијска имовина у сталним средствима на позицији земљишта у износу од 44.892 КМ и прецијењен финансијски резултат ранијих година у износу од 38.958 КМ, јер уговор о продаји земљишта није закључен, те признавање потраживања није у складу са чланом 40. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

Као што је наведено под тачком 6.3.1.2. овог Извјештаја:

Бруто вриједност нематеријалне произведене имовине је прецијењена, а произведена стална имовина потцијењена за износ од најмање 182.210 КМ, јер су улагања извршена у прибављање пројектне документације за изградњу објеката

призната на позицији нематеријалне произведене имовине, иако иста не задовољава критеријуме признавања захтијеване МРС ЈС 31 Нематеријална имовина (параграф 26) и чланом 30. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Вриједност нематеријалне произведене имовине је прецијењена, као и финансијски резултат ранијих година за износ од 7.028 КМ, јер Шумско-привредна основа за приватне шуме донесена у ранијем периоду није на снази.

Потцијењена је амортизована вриједност нематеријалне произведене имовине по основу просторних планова и Шумско-привредне основе за приватне шуме (са периодом важења 01.01.2017-31.12.2026. године), као и амортизована вриједност произведене сталне имовине по основу наведене пројектне документације за изградњу објеката, а прецијењен финансијски резултат текуће и ранијих година, јер амортизација није обрачуната и алоцирана систематски током њиховог вијека трајања, што није у складу са чланом 30. и 26. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, као и захтјевима МРС ЈС 31 - Нематеријална имовина (параграф 96) и МРС ЈС 17 - Некретнине, постројења и опрема (параграф 66).

Као што је наведено под тачком 6.5. овог Извјештаја:

У Билансу новчаних токова одливи готовине из активности финансирања су више исказани, а одливи готовине из пословних активности мање за износ од 16.967 КМ, јер измирење обавеза из ранијих година по основу пореза и доприноса на плате који су исказани на позицији издатака за отплату дугова не представљају активност финансирања, што није у складу са МРС ЈС 2 - Извјештај о новчаним токовима (параграф 22) и чланом 42. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника.

Као што је наведено под тачком 6.7. овог Извјештаја:

Напомене уз финансијске извјештаје нису сачињене у складу са чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и захтјевима МРС ЈС - 1 Презентација финансијских извјештаја, МРС ЈС 2 – Извјештај о новчаним токовима МРС ЈС 17 - Некретнине, постројења и опрема, те МРС ЈС 31 - Нематеријална имовина.

Временска неограниченост пословања

У Напоменама уз финансијске извјештаје Општине Трново за годину која се завршава на дан 31.12.2023. године су објелодањена питања везана за наставак пословања у складу са начелом сталности пословања.

Кључна питања ревизије

Кључна питања су она питања која су по нашем професионалном мишљењу била најзначајнија у вршењу ревизије консолидованих финансијских извјештаја Општине Трново за годину која се завршава на дан 31.12.2023. године. Ова питања смо размотрили у оквиру ревизије тих финансијских извјештаја као цјелине, а у формирању нашег мишљења не дајемо одвојено мишљење о тим питањима. Осим питања описаних у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, нема других питања која треба објавити у овом Извјештају о ревизији

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Начелник Општине Трново је одговоран за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор и међународним стандардима финансијског извјештавања. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које

су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе настале услед преваре и грешке; одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз финансијске извјештаје; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена које су примјерене датим околностима и надзор над процесом извјештавања. При изради финансијских извјештаја руководство је одговорно да процијени сталност пословања и да објелодани питања везана за временску неограниченост пословања.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да стекнемо разумно увјеравање о томе да финансијски извјештаји, као цјелина, не садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане преваром или грешком, као и да сачинимо и објавимо ревизијски извјештај, који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање представља висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија, која је извршена у складу са ISSAI стандардима ревизије увијек открити материјално значајне погрешне исказе када они постоје.

Погрешни искази могу настати као посљедица преваре или грешке и сматрају се материјално значајним ако, појединачно или заједно, могу утицати на економске одлуке корисника које се доносе на основу финансијских извјештаја.

Због чињенице да се ревизија проводи провјером на бази узорка и да у систему интерних контрола и рачуноводственом систему постоје инхерентна ограничења, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке остану неоткривене.

Ревизија укључује провођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизијском просуђивању и професионалном скептицизму, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих услед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика утемељених на временској неограничености пословања и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Изјављујемо да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независношћу. Остварили смо комуникацију са одговорним лицима субјекта ревизије у вези са планираним обимом и временским распоредом ревизије, кључним ревизијским питањима и другим важним питањима и значајним налазима ревизије, укључујући значајне недостатке у систему интерних контрола који се могу идентификовати током ревизије.

Главни ревизор

Бања Лука, 25.10.2024. године

Јово Радукић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији усклађености

Мишљење са резервом

Уз ревизију консолидованих финансијских извјештаја Општине Трново за 2023. годину, извршили смо ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са значајним законским и другим прописима.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, активности, финансијске трансакције и информације исказане у консолидованим финансијским извјештајима Општине Трново за 2023. годину су, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.

Вјерујемо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са прописима којима су регулисане.

Као што је наведено под тачком 3. овог Извјештаја:

Општина Трново је у току 2023. године ангажовала пет извршилаца на одређено вријеме на упражњена систематизована радна мјеста за које радни однос није заснован у складу са чланом 61. Закона о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе.

Путем благајне у готовини плаћање је вршено за намјене које нису прописане (награде учесницима спортских турнира, дневнице за службено путовање) и није поштован благајнички максимум, што није у складу чланом 3. став (1) и чланом 7. Уредбе о условима и начину плаћања готовим новцем.

Јавна установа Центар за културу Трново је исплатила свим запосленим накнаду на име награда за посебне резултате рада, а на исте нису обрачунати порез на доходак и доприноси, што није у складу са чланом 3. Закона о порезу на доходак и чланом 10. Закона о доприносима.

Платне листе Јавне установе Центар за културу не садрже прописане податке, јер на налогу писменог обрачуна плате нису попуњене рубрике назив радног мјеста запосленог, остварени часови рада, цијена рада, увећања плате, назив банке и број рачуна на који се исплаћује плата, те начин достављања писменог обрачуна плате, што није у складу са чланом 2. и 3. Правилника о садржају писменог обрачуна плате.

Као што је наведено под тачком 4. овог Извјештаја:

За набавке које се односе на извођење радова, тендерском документацијом није дефинисан рок за извршење радова, што није у складу са чланом 3. став (2) тачка б) под 9) Упутства за припрему модела тендерске документације и понуда.

Банкарске гаранције за уредно извршење уговора нису обезбијеђене у складу са тендерском документацијом и уговором, јер је по пројекту Изградња резервоара и дистрибутивног цјевовода на Јахорини гаранција истекла 11.02.2023. године и иста није искориштена и продужена, што није у складу са чланом 15. Уговора о извођењу радова. Такође, гаранција по пројекту Реконструкција општинских просторија зграде

коју користи Полицијска станица Трново је истекла прије почетка радова, што није у складу са чланом 10. Уговора о извођењу радова.

Као што је наведено под тачкама 3. и 6.1.2.1. овог Извјештаја:

Општина Трново је додијелила средства гранта и друге видове помоћи организацијама од интереса за општину, спортским организацијама и удружењима грађана на основу буџетом одобрених позиција и појединачних захтјева корисника, а није дефинисала правила и критеријуме који ће се примјењивати приликом планирања, додјеле, правдања и извјештавања о коришћењу одобрених средстава.

Скретање пажње

Не изражавајући даљу резерву на дато мишљење, скрећемо пажњу на наведено под тачком 3. овог Извјештаја:

Одлуком Владе Републике Српске о примјени одредаба Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске продужена је примјена одредби наведеног колективног уговора, која је оспорена Одлуком Уставног суда Републике Српске.

Општина Трново је коефицијенте за обрачун плата запослених прилагодила одредбама Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, начелник Општине Трново је такође одговоран да осигура да су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима у складу са прописима којима су регулисане.

Одговорност ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање Општине Трново обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање Општине Трново.

Бања Лука, 25.10.2024. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

III РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоруке везане за финансијске извјештаје

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се:

- 1) помоћна књига нефинансијске имовине у сталним средствима успостави на начин да обезбиједи аналитичке податке о сваком појединачном средству и увид у хронолошки приказ промјена на средствима у складу са чланом 12. став (5) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске;
- 2) поступци и процедуре провођења пописа, усаглашавање књиговодственог стања са стварним стањем и извјештавање врши у складу са одредбама члана 5. и 12. став (2) Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза;
- 3) улагања у нефинансијску имовину која се прибавља за потребе другог буџетског корисника и уступа истом без накнаде евидентирају у складу са чланом 65. став (1) под 3) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике;
- 4) улагања у фази стицања имовине, која задовољавају критеријуме да се могу приписати вриједности некретнине, постројења или опреме, евидентирају на позицији нефинансијске имовине у сталним средствима у припреми, на нивоу главне књиге трезора уведу посебне субаналитике или пројектне класификације за њихово праћење, а по активирању изврши пренос на имовину у употреби у износу набавне вриједности средства (објекта, опреме), сходно члану 42. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике;
- 5) трошкови амортизације за нематеријалну имовине признату по основу просторних планова и Шумско-привредне основе за приватне шуме системски распореде током периода трајања средства, сходно захтјевима МРС-ЈС 31 Нематеријална имовина (параграф 96);
- 6) за нефинансијску имовину у сталним средствима у припреми за коју су улагања обустављена, изврши одмјеравање и признавање губитка од обезвјеђења вриједности сходно члану 42. став 4) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и захтјевима МРС ЈС 21- Умањење вриједности имовине која не генерише готовину (параграф 27 и 54);
- 7) одливи готовине по основу личних примања, грантова и измирења обавеза из ранијих година исказани на позицији издатака за отплату дугова исказују у складу са захтјевима МРС ЈС 2 - Извјештај о новчаним токовима (параграф 22 и 26) и чланом 42. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника;
- 8) у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањују додатне информације у складу са чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и захтјевима МРС ЈС 17 - Некретнине, постројења и опрема, МРС ЈС 31 - Нематеријална имовина, те МРС ЈС 2 – Извјештај о новчаним токовима.

Препоруке везане за усклађеност

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се:

- 1) ангажовање извршилаца на одређено вријеме врши у складу са чланом 61. став (1) Закона о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе;
- 2) врши уплата посебног доприноса за професионалну рехабилитацију и запошљавање лица са инвалидитетом сходно члану 26. Закона о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању инвалида;
- 3) плаћања у готовини врше за намјене из члана 3. став (1) Уредбе о условима и начину плаћања готовим новцем, поштује утврђени благајнички максимум, те примјењује интерна Процедура вођења благајне;
- 4) врши суштинска контрола исправности улазних рачуна и друге пратеће књиговодствене документације сходно интерној Процедуре пријема, ликвидирања и плаћања рачуна;
- 5) банкарска гаранција за уредно извршење уговора обезбиједи у складу са роком дефинисаним у уговору и тендерској документацији, а за набавке које се односе на извођење радова тендерском документацијом дефинише рок извршења радова сходно члану 3. став (2) тачка б) под 9) Упутства за припрему модела тендерске документације и понуда;
- 6) донесу интерни акти којима би се дефинисала правила и критеријуми за додјелу средстава гранта, правдање и извјештавања о њиховом коришћењу;
- 7) врши континуирана контрола наплате потраживања и правовремено предузму мјере наплате у складу са одредбама закључених уговора које ће искључити могућност застаре истих.

Препоручује се директору ЈУ Центар за културу Трново да обезбиједи да се:

- 8) платне листе - налог писменог обрачуна плате попуњава у складу са одредбама Правилника о садржају писменог обрачуна плате;
- 9) налог за књижење плата (образац број 5) сачињава у складу са тачком 7. Упутства о форми, садржају и начину попуњавања образаца за трезорско пословање буџетских корисника;
- 10) мјесечне пријаве пореза по одбитку (Образац 1002) ускладе са платним листама и Пореској управи Републике Српске подносе у складу са роком прописаним чланом 61. став (4) Закона о порезу на доходак и чланом 23. став (1) Закона о доприносима;
- 11) дефинишу критеријуми за награде за посебне резултате рада сходно члану 33. став (3) Посебног колективног уговора за запослене у области образовања и културе, те на исте обрачунава порез на доходак и доприноси у складу са чланом 3. став (1) тачка 1) Закона о порезу на доходак и чланом 10. став (1) Закона о доприносима;

Препоручује се Скупштини општине да обезбиједи да се:

- 12) донесе Програм заједничке комуналне потрошње сходно члану 21. Закона о комуналној дјелатности и Одлука о комуналним дјелатностима сходно члану 6. наведеног закона, као и стратегија развоја локалних путева и улица у насељу, сходно члану 13. Закона о јавним путевима.

IV КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Закон о буџетском систему Републике Српске;
- Закон о фискалној одговорности у Републици Српској;
- Одлука о извршењу ребаланса буџета Општине Трново за 2023. годину;
- Закон о локалној самоуправи;
- Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске;
- Закон о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе;
- Закон о статусу функционера јединица локалне самоуправе и Одлука о платама и другим примањима функционера Општине Трново;
- Закон о јавним набавкама;
- Закон о раду, чланови 26., 39., 204. и 205.;
- Закон о доприносима;
- Закон о порезу на доходак, глава I-IV, VI, X, XII и XIII;
- Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању инвалида чланови 26. и 27.;
- Посебни колективни уговор за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске и Колективни уговор за запослене у општинској управи Општине Трново;
- Посебни колективни уговор за запослене у области образовања и културе;
- Закон о задуживању, дугу и гаранцијама Републике Српске, поглавље VIII чланови 59. до 72.;
- Закон о уређењу простора и грађењу члан 67. до 80. и Одлука о уређењу простора и грађевинском земљишту;
- Закон о стварним правима члан 348.;
- Закон о порезу на непокретности;
- Закон о шумама, члан 89.;
- Закон о концесијама, члан 32.;
- Закон о водама, члан 17. став (2) и чланови 188., 194. и 195.;
- Закон о јавним путевима, чланови 10., 13., 16. и 32.;
- Закон о заштити од пожара, члан 85.;
- Закон о пољопривредном земљишту, члан 30. до 36.;
- Закон о комуналним дјелатностима, чланови 6. до 12., 20. до 25. и члан 41.;
- Закон о спорту члан 119. и Правилник о категоризацији спортова у Републици Српској члан 5.;
- Закон о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске;
- Упутство о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле;
- Правилник о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле;
- Одлука о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској;
- Правилник о организацији и систематизацији радних мјеста Општинске управе Општине Трново;
- Правилник о садржају писменог обрачуна плате;
- Упутства о форми, садржају и начину попуњавања образаца за трезорско пословање буџетских корисника;

V ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Општина Трново (у даљем тексту: Општина) се простире на површини од 138 км². Према резултатима пописа становништва из 2013. године, на подручју територије општине Трново су била пописана 1.983 становника.

Општина остварује своје надлежности према Закону о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број 97/16, 36/19 и 61/21), као и друге надлежности које су јој пренесене другим законима. Органи општине су Скупштина и начелник Општине. Скупштина општине је орган одлучивања и креирања политика општине који чини 13 одборника, а начелник заступа и представља Општину и носилац је извршне власти.

Општина је у заједници општина у саставу Града Источно Сарајево (у даљем тексту: Град), који за потребе Општине обавља послове одређене Статутом Града.

Консолидоване финансијске извјештаје Општине за 2023. годину поред Општинске управе чине и финансијски извјештаји нижих буџетских корисника (јавних установа) ЈУ Центар за културу и ЈУ Народна библиотека чије су главне књиге у саставу Главне књиге трезора Општине (у даљем тексту: ГКТ).

Под надлежношћу Општине као оснивача су ЈЗУ Дом здравља, ЈКП „Трново“ д.о.о. Трново и ЈУ Туристичка организација Трново.

Према Одлуци Владе Републике Српске о степену развијености јединица локалне самоуправе у Републици Српској за 2023. годину поред Општинске управе чине и финансијски извјештаји нижих буџетских корисника (јавних установа) ЈУ Центар за културу и ЈУ Народна библиотека чије су главне књиге у саставу Главне књиге трезора Општине (у даљем тексту: ГКТ).

Средства за рад Општине су обезбијеђена из пореских и непореских прихода, грантова, трансфера између различитих јединица власти и примитака од нефинансијске имовине.

На Нацрт извјештаја о проведеној финансијској ревизији Општине за период 01.01-31.12.2023. године, није било примједби.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, болдоване су и писане италиком словима.

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске провела је финансијску ревизију Општине Трново за 2020. годину и том приликом је дато 16 препорука, девет препорука за финансијске извјештаје и седам препорука за усклађеност. Општина је доставила одговор о предузетим радњама ради превазилажења пропуста и неправилности утврђених у Извјештају о проведеној финансијској ревизији за период 01.01-31.12.2020. године, у складу са чланом 21. став (3) Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 98/05 и 20/14).

Ревизијом је утврђено да је проведено пет препорука датих за финансијске извјештаје, двије су дјелимично проведене, а двије препоруке нису проведене. За усклађеност је проведено пет препорука а дјелимично су проведене двије препоруке. За дјелимично проведене препоруке за финансијске извјештаје непроведени дио се односи на попис имовине и обавеза (тачком 3. Извјештаја) и признавање и вредновање нефинансијске имовине у сталним средствима (тачка 6.3.1.2. Извјештаја). Нису проведене препоруке дате за Извјештај о новчаним токовима (тачка 6.4. Извјештаја) и Напомене уз финансијске извјештаје (тачка 6.7. Извјештаја).

Непроведени дио дјелимично проведених препорука за усклађеност се односи на успостављање система интерних контрола (тачка 3. Извјештаја) и јавне набавке (тачка 4. Извјештаја).

3. Закључак о функционисању система интерних контрола

Организација и рад органа Општине, послови, надлежности и одговорности, финансирање, учешће грађана у локалној самоуправи, сарадња и представљање, као и друга питања од значаја за рад и обављање послова прописани су Законом о локалној самоуправи и интерно уређени Статутом Општине („Службене новине Града“ број 18/17, 17/20).

Правилником о организацији и систематизацији радних мјеста Општинске управе Општине („Службене новине Града“, број 24/23) систематизована су 24 радна мјеста за 26 извршилаца (без функционера). На дан 31.12.2023. године у Општинској управи било је запослено укупно 26 извршиоца, од чега 15 на неодређено, седам на одређено и четири функционера.

У ЈУ Центар за културу била су запослена четири извршиоца (директор и три запослена радника).

У Општинској управи у току 2023. године било је ангажовано пет извршилаца на одређено вријеме на упражњена систематизована радна мјеста за које радни однос није заснован у складу са одредбама прописаним чланом 61. Закона о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске“, број 97/16).

Обрачун плата и накнада вршен је примјеном коефицијената у складу са Колективним уговором за запослене у Општинској управи општине Трново („Службене новине Града“, број 4/21 и 6/22).

Одлуком Владе Републике Српске о примјени одредаба Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 21/21 и 69/21) продужена је примјена одредби Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 20/17, 85/18, 86/18, 21/20, 21/21, 69/21 и 8/22), која је оспорена Одлуком Уставног суда Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 20/23).

Општина Трново је коефицијенте за обрачун плата запослених прилагодила одредбама Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске.

Обрачун минулог рада за запослене у Општинској управи је вршен и на увећања плате по основу стимулације, што није у складу са чланом 124. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“ број 1/16, 66/18, 119/21 и 112/23) којим је прописано да се за обрачун минулог рада примјењује основна плата.

Општина није вршила исплату посебног доприноса за професионалну рехабилитацију и запошљавање лица са инвалидитетом у износу од 0,2% од исплаћене мјесечне бруто плате свих запослених сходно члану 26. Закона о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању инвалида („Службени гласник Републике Српске“, број 37/12 и 82/15).

У складу са одредбама Правилника о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле („Службени гласник Републике Српске“ број 1/22), Општина је сачинила годишњи извјештај електронским попуњавањем обрасца Извјештај о спровођењу планираних активности на успостављању и развоју система финансијског управљања и контроле за 2023. годину. Општина је успоставила књигу пословних процеса и донијела одређене писане интерне процедуре којима су детаљније уређени поједини пословни процеси, идентификовала потенцијалне ризике, те донијела стратегију управљања ризицима. Међутим, књига

пословних процеса није ажурирана са измјенама прописа и организационом структуром Општине, дио значајних пословних процеса као што су додјела грантова, помоћи појединцима и организацијама истом није обухваћен, поједине писане интерне процедуре нису примјењиване.

Путем благајне (у готовини), плаћање је вршено за намјене које нису прописане (награде учесницима спортских турнира, дневнице за службено путовање и друго), и није поштован благајнички максимум, што није у складу чланом 3. став (1) и чланом 7. Уредбе о условима и начину плаћања готовим новцем („Службени гласник Републике Српске“, број 86/12, 10/14 и 7/23). Није документовано да је проведена суштинска контрола благајничког пословања како је прописано интерном Процедуром вођења благајне, јер дневници благајне (благајнички извјештај) нису потписани, већи дио благајничке документације која је у прилогу није потписана од стране благајника и лица одговорних за контролу, значајан број налога за исплату није потписало лица које је преузело новац, те недостаје датум исплате и број налога.

Интерне процедуре пријема, ликвидирања и плаћања рачуна нису се примјењивале у дијелу који се односи на суштинску контролу исправности улазних рачуна и друге пратеће књиговодствене документације, јер су подаци унесени у пословне књиге, а није документовано да је лице задужено за ликвидирање својим потписом претходно потврдило да је та исправа потпуна, истинита и рачунски тачна, осим што су потписани од стране начелника Општине.

Помоћна књига нефинансијске имовине у сталним средствима није вођена у складу са правилима прописаним чланом 12. став (5) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 94/15 и 78/20), јер није омогућена аналитичка евиденција и увид у хронолошки приказ промјена пословних догађаја по сваком појединачном средству, дио имовине није идентификован аналитички, односно не даје податке о правој вриједности појединачних средстава и укупне имовине.

Одлука о разврставању локалних путева и улица у насељу на подручју општине Трново („Службене новине Града“, број 7/18) садржи попис путева по путним правцима, као и попис улица, податке о категоризацији и дужини и иста није усклађена са евиденцијом локалних путева у помоћној књизи нефинансијске имовине.

У складу са Рјешењима о именовању Комисија за попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2023. године извршен је попис имовине и обавеза. Ревизијским испитивањем провођења истог утврђено је да попис имовине и обавеза није извршен у складу са одредбама Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске“ број 45/16 и 113/21), јер усклађивање књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза није вршено на начин да се изврши усклађивање утврђеног физичког стања пописане нефинансијске имовине и књиговодствених вриједности у помоћним евиденцијама, сходно члану 5. правилника; подаци о стању потраживања нису пренесени са документације која одражава екстерну потврду њиховог стварног стања (уговори, конфирмације салда), сходно члану 12. став (2) правилника; предмет пописа нису била краткорочна потраживања по основу трансфера, а обавезе за грантове нису пописане по корисницима.

Скупштина општина није донијела Програм обављања дјелатности заједничке комуналне потрошње за 2023. годину сходно члану 21. Закона о комуналним дјелатностима („Службени гласник Републике Српске“ број 124/11 и 100/17) и Одлуку о комуналним дјелатностима сходно члану 6. наведеног закона којом би се дефинисали услови и начин обављања комуналних дјелатности, општи услови које треба да садржи уговор између даваоца и корисника комуналне услуге, технички и други услови за финансирање, изградњу и одржавање комуналних објеката, који су дати на управљање и коришћење даваоцу комуналних услуга.

Није донесена стратегија развоја локалних путева и улица у насељу, сходно члану 13. став (4) Закона о јавним путевима („Службени гласник Републике Српске“, број 89/13 и 83/19).

ЈУ Центар за културу исплатила је свим запосленим накнаду на име награда за посебне резултате рада без прописаних критеријума, што није у складу са чланом 33. став (3) Посебног колективног уговора за запослене у области образовања и културе („Службени гласник Републике Српске“, број 82/22) којим је прописано да послодавац награђивање врши на основу објективних критеријума утврђених општим актом установе. На исте нису обрачунати порез на доходак и доприноси сходно члану 3. Закона о порезу на доходак („Службени гласник Републике Српске“ број 60/15, 5/16, 66/18, 105/19, 123/20, 49/21 и 119/21) и члану 10. Закона о доприносима („Службени гласник Републике Српске“, број 114/17, 112/19, 49/21 и 119/21).

Платне листе ЈУ Центар за културу не садрже прописане податке, јер на налогу писменог обрачуна плате нису попуњене рубрике назив радног мјеста запосленог, остварени часови рада, цијена рада, увећања плате, назив банке и број рачуна на који се исплаћује плата, рок одређен за исплату плате, те начин достављања писменог обрачуна плате, што није у складу са чланом 2. и 3. Правилника о садржају писменог обрачуна плате („Службени гласник Републике Српске“, број 18/22 и 65/22). Налог за књижење плата на основу којег је су подаци унесени у главну књигу трезора сачињен је на основу појединачних платних листи (рекапитулације мјесечног обрачуна плата нису сачињене), није потписан од стране одговарајућих и овлашћених лица, што није у складу са тачком 7. Упутства о форми, садржају и начину попуњавања образаца за трезорско пословање буџетских корисника („Службени гласник Републике Српске“, број 10/17).

Износи личних примања у мјесечним пријавама пореза по одбитку (Образац 1002) које су поднесене Пореској управи Републике Српске и износи у платним листама обрачуна плата нису усаглашени. Наведени обрасци нису поднесени правовремено по исплати плата и накнада (кашњења су и до 8 мјесеци) што није у складу са чланом 61. став (4) Закона о порезу на доходак којим је прописано да се до 10. у мјесецу достави мјесечна пријава за порез по одбитку за све исплате извршене у претходном мјесецу, као и чланом 23. став (1) Закона о доприносима по којем је уплатилац доприноса дужан пријавити обавезу доприноса Пореској управи Републике Српске најкасније до краја мјесеца за претходни мјесец.

Успостављени систем интерних контрола није функционисао на начин да је обезбиједио истинито и фер извјештавање и усклађеност са важећим законима и прописима, што је осим у овој тачки наведено и код већине тачака овог Извјештаја.

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се:

- **ангажовање извршилаца на одређено вријеме врши у складу са чланом 61. став (1) Закона о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе;**
- **врши уплата посебног доприноса за професионалну рехабилитацију и запошљавање лица са инвалидитетом сходно члану 26. Закона о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању инвалида;**
- **плаћања у готовини врше за намјене из члана 3. став (1) Уредбе о условима и начину плаћања готовим новцем, поштује утврђени благајнички максимум, те примјењује интерна Процедура вођења благајне;**
- **врши суштинска контрола исправности улазних рачуна и друге пратеће књиговодствене документације сходно интерној Процедури пријема, ликвидирања и плаћања рачуна;**
- **помоћна књига нефинансијске имовине у сталним средствима успостави на начин да обезбиједи аналитичке податке о сваком појединачном средству и увид у хронолошки приказ промјена пословних догађаја на**

средствима у складу са чланом 12. став (5) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске;

- поступци и процедуре провођења пописа, усаглашавање књиговодственог стања са стварним стањем и извјештавање врши у складу са одредбама члана 5. и 12. став (2) Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза.

Препоручује се директору ЈУ Центар за културу да обезбиједи да се:

- платне листе - налог писменог обрачуна плате попуњава у складу са одредбама Правилника о садржају писменог обрачуна плате;
- налог за књижење плата (образац број 5) сачињава у складу са тачком 7. Упутства о форми, садржају и начину попуњавања образаца за трезорско пословање буџетских корисника;
- мјесечне пријаве пореза по одбитку (Образац 1002) ускладе са платним листама и Пореској управи Републике Српске подносе у складу са роком прописаним чланом 61. став (4) Закона о порезу на доходак и чланом 23. став (1) Закона о доприносима;
- дефинишу критеријуми за награде за посебне резултате рада сходно члану 33. став (3) Посебног колективног уговора за запослене у области образовања и културе, те на исте обрачунава порез на доходак и доприноси у складу са чланом 3. став (1) тачка 1) Закона о порезу на доходак и чланом 10. став (1) Закона о доприносима.

Препоручује се Скупштини општине да обезбиједи да се:

- донесе Програм заједничке комуналне потрошње сходно члану 21. Закона о комуналној дјелатности и Одлуку о комуналним дјелатностима сходно члану 6. наведеног закона, као и стратегија развоја локалних путева и улица у насељу, сходно члану 13. Закона о јавним путевима.

4. Набавке

Планом јавних набавки Општинске управе за 2023. годину са измјенама и допунама планиране су набавке роба, услуга и радова укупне вриједности од 1.478.756 КМ без пореза на додату вриједност.

Према извјештају о проведеним поступцима јавних набавки за 2023. годину, додјелом уговора окончана су 52 поступка укупне вриједности од 638.480 КМ и то осам отворених поступака (365.250 КМ), пет поступака по конкурентском захтјеву за достављање понуда (73.835 КМ), три преговарачка поступка без објаве обавјештења (50.756 КМ), 31 директни споразум (131.717 КМ) и шест поступака за услуге из Анекса II (16.923 КМ).

Ревизијским испитивањем је обухваћено 17 поступака јавних набавки у вриједности од 428.633 КМ (67% укупно уговорених набавки током 2023. године) и то:

- седам отворених поступака за набавку путничког аутомобила (58.974 КМ), рачунара (27.342 КМ), изградњу трибине уз школско игралиште (43.162 КМ), санацију и асфалтирање локалних путева (61.744 КМ), реконструкцију општинских просторија у згради коју користи Полицијска станица Трново (68.282 КМ) и реконструкцију крова стамбене зграде-заједнице етажних власника (48.650 КМ);
- три конкурентска захтјева за достављање понуда за изградњу пропуста на потоку Близнац у насељу Кијево (30.014 КМ), изградњу степеништа и прилазне рампе за физкултурну салу (11.000 КМ) и набавку угља (9.979 КМ);
- два преговарачка поступка без објаве обавјештења за санацију моста преко ријеке Жељезнице (27.996 КМ) и накнадне радове на изградњи водовода Батићи (14.360 КМ) и пет директних споразума укупне вриједности 27.128 КМ.

За дио набавки поступци су проведени и уговори закључени у 2022. години, реализација је започета и настављена у 2023. години а односе се на пројекте Изградња резервоара и дистрибутивног цјевовода на Јахорини уговорене вриједности од 855.804 КМ и Изградња водовода Батићи уговорене вриједности од 72.500 КМ.

Ревизијским испитивањем су утврђене одређене неправилности и неусклађености са подзаконским актима донесеним на основу Закона о јавним набавкама и закљученим уговорима и то:

- за набавке које се односе на извођење радова тендерском документацијом није дефинисан рок за извршење радова, већ је рок одређен од увођења извођача у посао, што је у појединим случајевима било и након четири мјесеца (нпр. реконструкција општинских просторија у згради коју користи Полицијска станица), што није у складу са чланом 3. став (2) тачка б) под 9) Упутства за припрему модела тендерске документације и понуда, којим је прописано да тендерска документација садржи рок за почетак извођења радова;
- банкарске гаранције за уредно извршење уговора нису обезбијеђене у складу са тендерском документацијом и уговором, јер је по пројекту Изградња резервоара и дистрибутивног цјевовода на Јахорини гаранција истекла 11.02.2023. године и иста није кориштена и продужена, а уговор није реализован ни до октобра 2024. године, што није у складу са чланом 15. Уговора о извођењу радова. Такође, гаранција по пројекту Реконструкција општинских просторија зграде коју користи Полицијска станица је истекла прије почетка радова, што није у складу са чланом 10. Уговора о извођењу радова, те
- нису поштоване уговорене обавезе у смислу рока за реализацију радова на изградњи степеништа и прилазне рампе за физкултурну салу (кашњење више од годину дана), изградњу пропуста на потоку Близнац (кашњење 15 дана), што није у складу са роком дефинисаним чланом 5. уговора а уговори не садрже казнене одредбе због непоштовања рокова.

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се банкарска гаранција за уредно извршење уговора обезбиједи у складу са роком дефинисаним у уговору и тендерској документацији, а за набавке које се односе на извођење радова тендерском документацијом дефинише рок извршења радова сходно члану 3. став (2) тачка б) под 9) Упутства за припрему модела тендерске документације и понуда.

5. Припрема и доношење буџета

Скупштина општине је 30.12.2022. године усвојила Буџет Општине за 2023. годину у износу од 4.561.229 КМ, а 29.12.2023. године Ребаланс буџета којим је одобрен буџетски оквир у износу од 4.839.517 КМ („Службене новине Града“ број 1/24).

Ребалансом буџета је планирано финансирање активности Општине из буџетских прихода у износу од 2.559.200 КМ (порески приходи 896.000 КМ, непорески приходи 1.229.200 КМ, грантови 224.000 КМ, трансфери између различитих јединица власти 210.000 КМ), примитака за произведену сталну имовину (583.100 КМ), примитака за земљиште (1.234.201 КМ) и суфицита из претходног периода расположивог за расподјелу (463.016 КМ).

Сагласност на утврђени суфицит расположив за расподјелу у наведеном износу дало је Министарство финансија Републике Српске.

Одлуком о усвајању Ребаланса буџета Општине, буџетски оквир је одобрен за лична примања (1.003.198 КМ), расходе по основу коришћења роба и услуга (458.573 КМ), расходе финансирања за камате на зајмове (22.293 КМ), субвенције (139.000 КМ), грантове (1.228.141 КМ), дознаке на име социјалне заштите (348.800 КМ), расходе по судским рјешењима (200 КМ), трансфере између различитих јединица власти (2.000

KM), издатке за набавку нефинансијске имовине (1.514.377 KM), издатке за отплату дугова (97.935 KM) и буџетску резерву (25.000 KM).

Након доношења Ребаланса буџета, извршене су реалокације буџетских средстава укупне вриједности 60.328 KM.

Ревизијом нису утврђене неусклађености у односу на регулативу која дефинише процес припреме и доношења буџета.

6. Финансијски извјештаји

Општина је сачинила Консолидовани финансијски извјештај за кориснике буџета Општине за 2023. годину у складу са чланом 26. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника („Службени гласник Републике Српске“, број 15/17 и 17/22).

6.1. Извјештај о извршењу буџета

Извршење Буџета Општине за период 01.01-31.12.2023. године исказано је у цјелости на рачуноводственом фонду 01 у обрасцу ПИБ 01 - Периодични извјештај о извршењу буџета (у даљем тексту: ПИБ 01), као и обрасцу ПИФ - Периодични извјештај о извршењу по рачуноводственим фондовима (у даљем тексту: ПИФ).

У ПИБ-у 01 и ПИФ-у су буџетска средства исказана у износу од 4.784.081 KM, а буџетски издаци у износу од 4.512.265 KM.

Ревизијом је утврђено да су буџетска средства у обрасцима ПИБ 01 и ПИФ мање исказана за износ од 433.016 KM, јер у наведеним обрасцима у колони 6 (извршење) на позицији - Расподјела суфицита из ранијих периода није исказан износ суфицита који је распоређен и извршен у 2023. години сходно члану 18. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника. У наративном дијелу Извјештаја о извршењу буџета који је презентован Скупштини општине и Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањене су информације о износу и структури искоришћених средстава у 2023. години а која су генерисала нераспоређени суфицит за 2022. годину.

Скупштина општине је на сједници одржаној 31.05.2024. године усвојила Извјештај о извршењу буџета Општине за 2023. годину („Службене новине Града“ број 12/24).

6.1.1. Приходи и примици

Приходи и примици су исказани у износу од 4.784.081 KM по основу буџетских прихода и примитака за нефинансијску имовину.

6.1.1.1. Буџетски приходи

Буџетски приходи су исказани у износу од 3.005.898 KM, а односе се на пореске приходе, непореске приходе, грантове и трансфере јединицама локалне самоуправе.

Порески приходи су исказани у износу од 923.574 KM, а у структури истих највеће учешће имају приходи остварени од индиректних пореза (641.353 KM), затим приходи од пореза на имовину (170.666 KM), пореза на лична примања (102.549 KM), те остали порески приходи (9.006 KM).

Непорески приходи су исказани у износу од 1.633.102 KM по основу накнада по разним основама (1.566.802 KM), закуп пословних простора и земљишта (13.595 KM), административних такси (5.235 KM) и осталих непореских прихода (47.470 KM).

Приходи од накнада по разним основама се највећим дијелом односе на накнаде на име ренте и уређења грађевинског земљишта које плаћају инвеститори изградње објеката на градском грађевинском земљишту углавном за изградњу објеката на Јахорини (1.015.963 KM), те накнаде за коришћење шума (236.930 KM), коришћење минералних сировина (99.473 KM), концесионе накнаде за коришћење

електроенергетских објеката и природних добара од општег интереса (190.711 КМ), накнаде за промјену намјене пољопривредног земљишта у непољопривредно (7.097 КМ), накнада за воде (4.994 КМ) и остале накнаде (11.634 КМ).

Скупштина општине је усвојила програме/планове о коришћењу намјенских средстава остварених по основу накнада за шуме, концесионих накнада и накнада за воде, као и извјештаје о утрошку намјенских средстава.

Грантови су исказани у износу од 239.784 КМ, а односе се на средства дозначена од Федералне општине Трново у износу од 170.000 КМ (за суфинансирање извођења радова на санацији и асфалтирању локалних путева Граб, Батићи и Штаке 50.000 КМ и радова на изградњи водовода у насељу Батићи 120.000 КМ), донаторске организације Развојног програма Уједињених нација у БиХ (у даљем тексту: UNDP) на име суфинансирања послова за реализацију пројекта по пројекту „Јачање улоге мјесних заједница у БиХ“ – Фаза II (55.784 КМ) и осталих донатора (14.000 КМ)

Трансфери јединицама локалне самоуправе су исказани у износу од 209.438 КМ, а односе се на трансфер од Министарства здравља и социјалне заштите за финансирање права по основу Закона о социјалној заштити (78.181 КМ), Министарства управе и локалне самоуправе за неразвијене општине (81.251 КМ) и Предсједника Републике Српске у износу од 50.000 КМ за суфинансирање „Пројекта подршке хуманитарним и друштвено корисним акцијама и покровитељства“ а средства су утрошена за куповину куће породици са петоро дјеце.

6.1.1.2. Примици

Примици су исказани у износу од 1.778.183 КМ по основу примитака за нефинансијску имовину, а остварени су по основу продаје објеката (289.000 КМ) и земљишта (1.489.183 КМ).

У складу са Одлуком Скупштине општине од 30.12.2022. године извршена је путем лиценцијације јавна продаја непокретности Рекреативно Спортског центра „Трескавица“ (у даљем тексту: РСЦ „Трескавица“) на износ од 583.100 КМ. Предмет продаје је грађевинско земљиште укупне површине 34.452 м² на којем се налазе девастирани објекти и објекти у изградњи, те базени за узгој рибе (пословни објекат површине 836 м², помоћни објекти 819 м² и спортски центар 1.535 м²). Почетна продајна цијна је утврђена према Процјени тржишне вриједности некретнине од стране сталног судског вјештака архитектонске струке на износ од 583.000 КМ (земљиште 294.000 КМ и објекти 289.000 КМ).

Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове, подручна јединица Источна Илиџа (у даљем тексту: РУГИПП) је 18.05.2023. године донијела Рјешење на основу Уговора о купопродаји некретнине (нотарски потврђеног) којим се на купца дозвољава упис права својине у катастар непокретности. Уговором је уговорена забрана располагања некретнинама на начин да се купац обавезује да некретнине које су предмет уговора неће продати трећим лицима нити истим располагати на други начин у периоду од пет година стим да се наведено не односи на повезана правна и физичка лица. Такође, уговорена је обавеза купца да заврши изградњу започетих објеката у РСТ „Трескавица“ у складу са постојећом пројектном документацијом. У новоформираном листу непокретности издатом од стране РУГИПП у листу терети и ограничења уписана је наведена забиљежба. Информације о овој забиљежби нису објелодањене у Напоменама уз финансијске извјештаје.

Остали примици у износу од 1.195.183 КМ су наплаћени највећим дијелом по основу продаје земљишта на подручју Јахорине за земљиште продато у 2023. години и на продају извршену у ранијем периоду за коју је Општина са купцима земљишта закључила уговор о одгођеном плаћању.

6.1.2. Расходи и издаци

Расходи и издаци (буџетски издаци) су исказани у износу од 4.512.265 КМ, а чине их буџетски расходи (3.100.420 КМ) и издаци (1.411.845 КМ).

6.1.2.1. Буџетски расходи

Буџетски расходи су исказани по основу расхода за лична примања запослених (998.103 КМ), коришћења роба и услуга (449.204 КМ), финансирања камата по зајмовима од банака (22.293 КМ), субвенција (127.370 КМ), грантова (1.174.284 КМ), дознака на име социјалних давања (324.187 КМ) и трансфера између јединица власти (4.979 КМ).

Расходи за лична примања запослених су исказани по основу расхода за бруто плате запослених (826.794 КМ), бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада (157.060 КМ) и за отпремнине и једнократне помоћи (14.249 КМ).

Расходе за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада чине накнаде за превоз на посао и са посла (2.459 КМ), топли оброк (45.036 КМ), регрес за годишњи одмор (38.940 КМ), јубиларне награде (8.935 КМ), порез и доприноси на накнаде (60.462 КМ) и дневнице за службена путовања (1.228 КМ).

Расходи за отпремнине и једнократне помоћи се односе на отпремнину за одлазак у пензију (3.847 КМ), новчану помоћ породици за смрт члана уже породице (5.290 КМ) и награде за посебне резултате рада (5.112 КМ).

Расходи по основу коришћења роба и услуга се односе на расходе по основу закупа (200 КМ), енергије, комуналних и комуникационих услуга (52.378 КМ), режијског материјала (10.803 КМ), текућег одржавања (36.221 КМ), путовања и смјештаја (11.562 КМ), стручних услуга (60.811), услуга одржавања јавних површина и заштите животне средине (76.092 КМ) и на остале неklasификоване расходе (201.137 КМ).

Расходи по основу утрошка енергије, комуналних и комуникационих услуга су исказани по основу утрошка енергије (25.682 КМ), коришћења фиксних телефона и интернета (10.306 КМ), поштанских услуга (9.843 КМ) и комуналних услуга (6.547 КМ).

Расходи за текуће одржавање су исказани по основу текућег одржавања објеката (22.026 КМ), превозних средстава (2.402 КМ), опреме (4.895 КМ) и осталих услуга и материјал за текуће одржавање и поправке (6.899 КМ).

Расходи по основу путовања и смјештаја су исказани по основу утрошка горива (11.014 КМ) и осталих расхода по основу службених путовања (548 КМ).

Расходи за стручне услуге су исказани највећим дијелом по основу услуга платног промета (4.358 КМ), објављивања тендера, огласа и информативних текстова (8.023 КМ), осигурања имовине и запослених (7.844 КМ), информисања и медија (14.174 КМ), штампања и графичке обраде (1.055 КМ), одржавање лиценци (4.841 КМ), адвокатских, нотарских и других правних услуга (6.401 КМ), геодетско-катастарских услуга (6.156 КМ) и осталих стручних услуга (7.658 КМ).

Расходи за услуге одржавања јавних површина и заштите животне средине су исказани по основу утрошка електричне енергије за јавну расвјету (55.381 КМ) и услуга чишћења и одржавања јавних површина (20.711 КМ).

Остали неklasификовани расходи су исказани највећим дијелом по основу расхода за бруто накнаде скупштинским одборницима (89.670 КМ), бруто накнаде члановима скупштинских комисија (21.248 КМ), бруто накнаде по уговорима о дјелу (16.381 КМ), репрезентацију на име угоститељских услуга (7.351 КМ), обиљежавања манифестација Општине (35.190 КМ) и осталих расхода (31.298 КМ).

Субвенције се односе на новчане подстицаје у пољопривреди додијељене у складу са Правилником о додјели подстицаја за развој пољопривредне производње (13.370 КМ), те средства додијељена ЈКП „Трново“ на име превоза ученика (108.000 КМ) и

предузећу „Конвел“ д.о.о. Источно Сарајево (6.000 КМ) без дефинисаних критеријума за додјелу субвенција.

Грантови се односе на текуће (808.580 КМ) и капиталне грантове (365.704 КМ). Текући грантови су одобрени највећим дијелом за финасирање плата и текућих трошкова јавних установа и других организација и то ЈЗУ Дом здравља Трново (126.500 КМ), ЈУ Туристичка организација (100.000 КМ), Удружењу жена „Трновке“ (93.200 КМ), те спортским организацијама и удружењима (88.440 КМ), политичким партијама (4.100 КМ), непрофитним субјектима (329.434 КМ) и осталим корисницима (66.906 КМ).

Скупштина општине је усвојила извјештаје о раду и пословању јавних установа и других организација које су поднијеле извјештај о правдању средстава гранта.

За додјелу средстава гранта за спорт нису утврђена правила и критерији за додјелу, сходно члану 119. Закона о спорту Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 79/20) и члану 5. Правилника о категоризацији спортова, спортиста и спортских стручњака и стручњака у спорту („Службени гласник Републике Српске“ број 56/21) којима је прописано да јединице локалне самоуправе утврђују категоризацију спортова, спортиста и спортских стручњака за своје подручје полазећи од утврђене републичке категоризације.

Текући грантови непрофитним субјектима највећим дијелом се односе на средства додијелена Црвеном крсту (49.000 КМ), Борачкој организацији (39.600 КМ), Удружењу породица погинулих бораца (33.000 КМ), Удружењу инвалида (33.000 КМ), Удружењу ветерана (15.600 КМ), Удружењу пензионера (11.300 КМ), Удружењу „Срце за дјецу“ (16.640 КМ), Удружењу мајки са троје и више дјеце (14.166 КМ), Удружењу „Нова генерација“ (10.000 КМ), Удружењу ловаца (14.640 КМ), Удружењу пољопривредника (6.000 КМ), КУД „Јахорина“ (22.000 КМ), те различитим удружењима грађана којима су средства додијелена у износима до 2.000 КМ на основу поднесених захтјева и донесених одлука начелника без утврђених правила и критеријума за додјелу.

Текући грантови осталим корисницима највећим дијелом се односе на средства додијелена Акционарском друштву Олимпијски центар Јахорина без дефинисане намјене (16.000 КМ) и Црквеној општини Трново (10.439 КМ).

Капитални грантови су исказани највећим дијелом по основу набавке куће за вишечлану породицу са петоро дјеце (146.000 КМ), реконструкције крова пословне зграде ЈЗУ Дом здравља Трново (80.000 КМ), изградње трибина на школском игралишту уз учешће UNDP-а (50.498 КМ), реконструкције крова стамбене зграде – заједнице етажних власника (53.940 КМ), набавке возила за Ловачко удружење Трново (8.000 КМ), те грант удружењу „Моја Јахорина“ за изградњу пута (20.000 КМ).

За реконструкције крова стамбене зграде Општина је провела процедуру јавне набавке, а Ловачко удружење и Удружење „Моја Јахорина“ нису правдали намјенски утросак дозначених средстава.

Ревизијом је утврђено да су прецијењени текући расходи на позицији капиталних грантова а потцијењени издаци за изградњу објеката, нефинансијска имовина у сталним средствима и финансијски резултат текуће године за износ од најмање 50.498 КМ по основу изградње трибина на школском игралишту, јер извршена улагања у имовину која се прибавља за потребе другог буџетског корисника и уступа истом без накнаде нису евидентирана у складу са чланом 65. став (1) под 3) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике По завршетку прибављања имовина није пренесена на Основну школу „Свети Сава“ у Трнову као корисника наведене имовине.

Сходно претходно наведеном, Општина је додијелила средства гранта и друге видове помоћи организацијама од интереса за општину, спортским организацијама и удружењима грађана на основу буџетом одобрених позиција и појединачних захтјева корисника, а није дефинисала правила и критеријуме који ће се примјењивати

приликом планирања, додјеле, правдања и извјештавања о коришћењу одобрених средстава.

Дознаке на име социјалне заштите се односе на дознаке које су одобрене по основу права утврђених Законом о социјалној заштити у износу од 161.613 КМ (додатак за помоћ и његу другог лица, стална новчана помоћ, дознаке установама социјалне заштите за збрињавање штићеника, личне инвалиднине) и на текуће дознаке грађанима које су одобрене према интерним правилницима и одлукама у износу од 162.574 КМ.

Текуће дознаке које су одобрене грађанима према интерним правилницима и одлукама се односе на стипендије и награде ученицима и студентима (45.200 КМ), новчане помоћи вишечланим породицама (20.000 КМ), новчане помоћи поводом склапања брака (9.560 КМ) и остале новчане помоћи одобрене по захтјеву појединаца (87.814 КМ).

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се:

- **улагања у нефинансијску имовину која се прибавља за потребе другог буџетског корисника и уступа истом без накнаде евидентирају у складу са чланом 65. став (1) под 3) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, те**
- **донесу интерни акти којима би се дефинисала правила и критеријуми за додјелу средстава гранта, правдање и извјештавања о њиховом коришћењу.**

6.1.2.2. Издаци

Издаци су исказани у износу од 1.411.845 КМ по основу издатака за нефинансијску имовину у износу од 1.298.768 КМ (од чега се на резервисана средства односи 97.418 КМ), издатака за отплату дугова у износу од 96.080 КМ и осталих издатака у износу од 16.997 КМ (измирене обавезе из ранијег периода по основу пореза и доприноса на лична примања).

Издаци за нефинансијску имовину се односе на издатке за изградњу објеката (848.954 КМ), инвестиционо одржавање објеката (263.514 КМ), набавку опреме (126.770 КМ), куповину земљишта (58.198 КМ) и залихе ситног инвентара, ауто-гума, одјеће (1.332 КМ).

Резервисање расположивих средстава на ставкама планираним Ребалансом буџета, извршено је по основу реконструкције општинских просторија у згради коју користи Полицијска станица Трново (75.990 КМ), санације моста на потоку Широкари (14.408 КМ) и канализационе мреже (7.020 КМ).

Издаци за изградњу објеката се односе на улагања по пројекту Изградња резервоара и дистрибутивног цјевовода на Јахорини (645.546 КМ), изградњу водовода Батићи (80.889 КМ), путева, улица, јавне расвјете и других објеката (122.519 КМ).

Издаци за инвестиционо одржавање објеката (без резервисаних средстава) се односе на реконструкцију дијела путног правца за Граб (70.236 КМ), санацију моста преко ријеке Жељезнице (32.652 КМ) и осталих објеката (70.318 КМ).

Издаци за набавку опреме се односе на набавку аутомобила марке „Шкода октавија“ (69.000 КМ), рачунара (31.990 КМ), опреме за гријање у Дјечијем вртићу, клима уређаја и остале опреме (25.780 КМ)

Издаци за отплату дугова се односе на отплату доспјеле главнице по обвезницама (78.078 КМ) и кредитима према банкама (17.993 КМ).

6.1.3. Буџетски суфицит

Буџетски суфицит је исказан у износу од 384.983 КМ што представља разлику између збира буџетских прихода и примитака за нефинансијску имовину (4.784.081 КМ) и збира буџетских расхода и издатака за нефинансијску имовину (4.399.188 КМ).

6.1.4. Нето финансирање

Нето финансирање је исказано у негативном износу од 113.077 КМ, што представља збир издатака за отплату дугова и осталих издатака.

Ревизијом је утврђено да је нето финансирање подцијењено за износ од 433.017 КМ, јер у обрасцима ПИБ 01 и ПИФ на позицији - Расподјела суфицита из ранијих периода у колони извршења није исказан износ суфицита који је распоређен у 2023. години у наведеном износу.

6.1.5. Разлика у финансирању

Разлика у финансирању је исказана у износу од 271.816 КМ и представља разлику између буџетских прихода и примитака (4.784.081 КМ) и буџетских расхода и издатака (4.512.265 КМ). Иста је мање исказана за износ од 433.017 КМ, што је претходно објашњено под тачком 6.1.4. Извјештаја.

6.2. Биланс успјеха

6.2.1. Приходи

Приходи у Билансу успјеха су исказани у износу од 4.911.277 КМ по основу буџетских прихода исказаних у извјештају о извршењу буџета у износу од 3.005.898 КМ (наведени под тачком 6.1.1. извјештаја) и прихода обрачунског карактера у износу од 1.905.379 КМ.

Приходи обрачунског карактера су исказани у износу разлике насталих и наплаћених краткорочних потраживања у текућем обрачунском периоду по основу пореских и других фискалних прописа и непореских прихода из надлежности Општине у износу од 870.580 КМ (накнада за ренту и уређење грађевинског земљишта, закупа имовине и других накнада по основу непореских прихода), добитака од продаје имовине у износу од 813.792 КМ, осталих прихода обрачунског карактера у износу од 128.038 КМ (представљају неамортизовану вриједност укњижених станова који нису били књиговодствено евидентирани) и прихода обрачунског карактера између односа са јединицама власти у износу од 92.366 КМ (плаћање извршено директно извођачу радова из средства јавних инвестиција на име изградње канализационог колектора).

Добици од продаје имовине се односе на продају земљишта највећим дијелом на подручју Јахорине (746.888 КМ) и земљишта РСЦ „Трескавица“ (66.904 КМ), а исказани су у износу нето разлике између књиговодствене вриједности земљишта и износа уговореног продајом.

6.2.2. Расходи

Расходи у Билансу успјеха су исказани у износу од 4.470.353 КМ по основу буџетских расхода који су исказани у извјештају о извршењу буџета у износу од 3.100.420 КМ (наведени под тачком 6.1.2.1. извјештаја у поглављу о буџетским расходима) и расходи обрачунског карактера у износу од 1.369.933 КМ.

Ревизијом је утврђено, да су расходи у Билансу успјеха прецијењени за износ од најмање 50.498 КМ по основу буџетских расхода на позицији капиталних грантова (образложено под тачком 6.1.2.2. овог Извјештаја).

Расходи обрачунског карактера су исказани по основу амортизације на нефинансијску имовину (399.320 КМ), усклађивања вриједности имовине (476.776

KM), губитака од продаје нефинансијске имовине (492.515 KM), набавне вриједности реализованих залиха ситног инвентара, ХТЗ опреме и ауто гума (1.332 KM).

Расходи по основу усклађивања вриједности имовине су исказани по основу корекције потраживања која нису наплаћена у року од 12 мјесеци од датума доспијећа по извјештају Пореске управе Републике Српске и потраживања чија је наплата у надлежности Општине (281.832 KM) и усклађивања вриједности нефинансијске имовине по основу искњижавања стамбених јединица које нису у власништву Општине (194.934 KM).

Губици од продаје нефинансијске имовине су исказани по основу продаје РСЦ „Трескавица“, јер је износ уговорен продајом мањи од књиговодствене вриједности за земљиште у износу од 71.987 KM и за објекте у износу од 420.528 KM.

6.2.3. Финансијски резултат

У Билансу успјеха за 2023. годину као разлика прихода и расхода исказан је позитиван финансијски резултат текуће године у износу од 440.924 KM. Финансијски резултат текуће године је подцијењен за износ од најмање 50.498 KM (што је објашњено под тачком 6.2.2. овог Извјештаја).

6.3. Биланс стања

6.3.1. Актива

Пословна актива на дан 31.12.2023. године је исказана у износу од 65.792.840 KM бруто вриједности, 8.702.932 KM исправке вриједности и 57.089.908 KM нето вриједности. Чине је текућа имовина и стална имовина.

6.3.1.1. Текућа имовина

Текућа имовина је исказана у износу од 6.119.458 KM бруто вриједности, 527.421 KM исправке вриједности и 5.592.037 KM нето вриједности, а односи се на краткорочну финансијску имовину.

Краткорочна финансијска имовина се односи на готовину, потраживања и краткорочну финансијску имовину из трансакција између јединица власти.

Готовина је исказана у износу од 3.725.906 KM по основу средстава у благајни (1.085 KM) и на банковним рачунима (3.724.821 KM).

Краткорочна потраживања су исказана у бруто износу од 2.393.552 KM, од чега се 527.421 KM односи на потраживања ненаплаћена дуже од годину дана која су са становишта наплативости класификована у спорна потраживања и за која је у наведеном износу извршена корекција вриједности. Исказана су по основу пореских потраживања за ненаплаћене порезе и непореске приходе (према извјештају Пореске управе) бруто вриједности од 187.113 KM (од чега се 137.000 KM односи на спорна потраживања), потраживања чија је наплата у надлежности Општине бруто вриједности од 2.151.824 KM (од чега се 390.421 KM односи на спорна потраживања) и осталих краткорочних потраживања вриједности од 54.615 KM.

Потраживања чија је наплата у надлежности Општине највећим дијелом се односе на потраживања по основу продаје земљишта, накнада за ренту и уређење грађевинског земљишта које плаћају инвеститори изградње објеката на градском грађевинском земљишту, са којима је Општина закључила уговор са одгођеним роком плаћања на рате, а за обезбјеђење уговора прибављене су мјенице са мјеничном изјавом.

Одлуком о уређењу простора и грађевинском земљишту општине („Службене новине Града“ број 1/17 и 6/23) прописано је да се накнада за земљиште, накнада за једнократну ренту и накнада за трошкове уређења градског грађевинског земљишта могу измирити у више рата, а најдуже у року од пет година од дана склапања уговора о одгођеном плаћању (највише 60 мјесечних рата), уз обавезу да прије закључења

уговора о одгођеном плаћању плати 20% од укупног износа утврђених накнада. За одгођено плаћање на рате инвеститор је дужан да обезбјеђи инструменте за обезбјеђење (гаранцију банке, мјеница и заложна изјава).

Такође, чланом 78. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19) је прописано да се неизграђено грађевинско земљиште које није опремљено може опремити средствима инвеститора који жели градити на том земљишту. Накнада за уређење градског грађевинског земљишта за објекат који ће се градити на локацији, односно зони на којој је документом просторног уређења планирана изградња комуналне инфраструктуре, која се према уговору опрема средствима инвеститора, умањује се за стварне трошкове опремања које инвеститор улаже на основу уговора, а највише до висине накнаде за уређење градског грађевинског земљишта утврђену за ту зону. Сходно наведеном, Општина је са инвеститорима закључила уговор о опремању грађевинског земљишта.

Краткорочна потраживања по основу продаје земљишта су исказана у износу од 170.489 КМ, од чега се на спорна потраживања односи 8.834 КМ.

Ревизијом је утврђено да су прецијењена потраживања по основу продаје земљишта у износу од 83.850 КМ, а потцијењена нефинансијска имовина у сталним средствима за износ од 44.892 КМ (што представља књиговодствену вриједност земљишта површине 129 м²) и прецијењен финансијски резултат ранијих година у износу од 38.958 КМ (за добитке од продаје земљишта признате у претходном периоду), јер уговор о продаји земљишта није закључен, те признавање потраживања није у складу са чланом 40. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике. Трансакције по овој активности су евидентирани на основу Одлуке о давању сагласности на закључење Уговора о продаји неизграђеног градског грађевинског земљишта непосредном погодбом ради комплетирања грађевинске парцеле на Јахорини која је донесена 2022. године од стране Скупштине општине („Службене новине Града“ број 3/22 и 7/22). Неправилност је отклоњена у току ревизије, те сходно томе није дата препорука.

Доспјела краткорочна потраживања за ненаплаћене непореске приходе највећим дијелом су исказана по основу накнада за ренту у износу од 500.626 КМ (од чега се на спорна потраживања односи 153.623 КМ), накнада за трошкове уређења грађевинског земљишта у износу од 822.900 КМ (спорна 115.185 КМ), закупа имовине у износу од 52.637 КМ (спорна 29.928 КМ) и осталих непореских прихода.

Значајан износ потраживања по основу продаје земљишта и накнада за ренту и уређење грађевинског земљишта класификованих у спорна у износу од 277.642 КМ није наплаћен, јер мјере за наплату нису предузимане правовремено у складу са одредбама прописаним уговором о одгођеном плаћању (осим слања опомена), нити су коришћене прибављене мјенице за обезбјеђење уговора.

Потраживања за ненаплаћене непореске приходе за које је продужен рок плаћања, а доспијевају на наплату у року од годину дана су исказана у износу од 560.700 КМ, односе се на потраживања по уговорима о одгођеном плаћању накнада за уређење грађевинског земљишта (326.573 КМ), једнократну ренту (180.342 КМ) и продају земљишта (53.785 КМ).

Остала краткорочна потраживања су исказана по основу расподјеле јавних прихода на дан извјештавања (5.311 КМ), потраживања за трансфере од Министарства управе и локалне самоуправе по основу неразвијености општине (41.625 КМ) и Министарства здравља и социјалне заштите по основу права из социјалне заштите (6.825 КМ) и исти су прецијењени, јер се односе на финансијску имовину из трансакција са другим јединицама власти сходно члану 71. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике. Неправилност је отклоњена у току ревизије, те сходно томе није дата препорука.

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се врши континуирана контрола наплате потраживања и правовремено предузму мјере наплате у складу са одредбама закључених уговора које ће искључити могућност застаре истих.

6.3.1.2. Стална имовина

Стална имовина је исказана у износу од 59.673.382 КМ бруто вриједности, 8.175.511 КМ исправке вриједности и 31.497.871 КМ нето вриједности, а односи се на дугорочну финансијску имовину и нефинансијску имовину у сталним средствима.

Дугорочна финансијска имовина је исказана у износу од 1.848.852 КМ по основу дугорочних пласмана и дугорочних потраживања.

Дугорочни пласмани су исказани у износу од 202.200 КМ по основу учешћа Општине у оснивачком капиталу у ЈКП „Трново“ д.о.о. и јавних установа Дом здравља, Библиотека и Туристичка организација (учешће 100% код свих наведених). Иницијално су признати у номиналној вриједности основног капитала уписаног у регистру суда (44.000 КМ), а у поступку консолидације кориговани додавањем капитала из њихових биланса стања примјеном процента учешћа у укупној вриједности капитала.

Дугорочна потраживања су исказана у износу од 1.646.652 КМ по основу репрограмираних пореских потраживања према извјештају Пореске управе (18.891 КМ) и потраживања по уговорима о одгођеном плаћању у укупном износу од 1.627.761 КМ (накнада за земљиште 64.953 КМ, накнада за једнократну ренту 301.050 КМ и накнада за уређења градског грађевинског земљишта 1.261.758 КМ).

Потраживања по основу накнада за уређење грађевинског земљишта највећим дијелом се односе на изградњу стамбено пословног комплекса на Јахорини који гради инвеститор „Градња М“ д.о.о. Источно Сарајево којем је Рјешењем од 30.05.2023. године утврђена накнада за уређење у укупном износу од 1.609.020 КМ (од чега је уплаћен износ од 321.804 КМ односно 20%). За измирење преосталог износа закључен је 01.12.2023. године Уговор са одгођеним роком плаћања на 5 година, а 10.07.2024. године Општина је са инвеститором закључила Уговор о опремању грађевинског земљишта у насељу Обућина баре-Јахорина укупне вриједности од 777.809 КМ. Уговором је дефинисано да ће Општина инвеститору у наведеном износу умањити износ утврђене накнаде за уређење земљишта, што је у складу са чланом 78. Закона о уређењу простора и грађењу (објашњено под тачком 6.3.1.1. Извјештаја).

Нефинансијска имовина у сталним средствима је исказана у износу од 57.824.530 КМ бруто вриједности, 8.175.511 КМ исправке вриједности и 49.649.019 КМ нето вриједности коју чине произведена стална имовина, драгоцјености, непроизведена стална имовина и нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми.

Произведена стална имовина је исказана у износу од 5.400.798 КМ нето вриједности (бруто вриједност 13.576.309 КМ и исправка вриједности 8.175.511 КМ), а односи се на зграде и објекте, опрему, инвестициону имовину и нематеријалну произведену имовину.

Зграде и објекти су исказани у износу од 4.771.011 КМ нето вриједности (бруто вриједност 12.264.451 КМ и исправка вриједности 7.493.440 КМ), а чине их канцеларијски објекти и простори, стамбени објекти, објекти образовних институција, спортско-рекреативни објекти, путеви и мостови, јавна расвјета, инфраструктурни објекти водовода и канализација и други инфраструктурни објекти.

Опрема је исказана у износу од 189.923 КМ нето вриједности (бруто вриједност 563.619 КМ и исправка вриједности 373.696 КМ) коју чине возила, канцеларијска опрема, рачунарска опрема, опрема образовних институција и друга опрема.

Инвестициона имовина је исказана у износу од 144.025 КМ нето вриједности (бруто вриједност 452.400 КМ) а односи се на пословне просторе издате у закуп.

Нематеријална произведена имовина је исказана у износу од 295.839 КМ бруто вриједности (јер амортизација није обрачунавана), а односи се на просторне (регулационе) планове у укупном износу од 80.290 КМ (из 2006., 2009. и 2012. године), план парцелације земљишта у износу од 21.691 КМ (из 2009. године), пројектну документацију из ранијег периода у износу од 182.010 КМ (пројекти за изградњу више различитих објеката 154.190 КМ, елаборат за увођење лед јавне расвјете 7.020 КМ, стручно мишљење и остало 20.800 КМ), те шумско привредну основу за приватне шуме у износу од 13.864 КМ (у износу од 6.936 КМ са периодом важења 01.01.2017-31.12.2026. године и у износу од 7.028 КМ из ранијег периода која није у примјени).

Ревизијом је утврђено, да нематеријална произведена имовина није призната и вреднована у складу са чланом 30. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и захтјевима МРС ЈС 31 Нематеријална имовина (параграфи 26, 87, 96), и то:

- бруто вриједност нематеријалне произведене имовине је прецијењена, а произведена стална имовина потцијењена за износ од најмање 182.210 КМ, јер су улагања извршена у прибављање наведене пројектне документације за изградњу објеката призната на позицији нематеријалне произведене имовине, иако иста не задовољава критеријуме признавања захтјеване МРС ЈС 31 - Нематеријална имовина (параграф 26) и чланом 30. наведеног правилника, већ представљају елементе набавне вриједности објеката која су у периоду прибављања требала бити приписана објекту, сходно захтјевима МРС ЈС 17 (параграф 19, 30 и 31);
- вриједност нематеријалне произведене имовине је прецијењена, као и финансијски резултат ранијих година за износ од 7.028 КМ, јер Шумско-привредна основа за приватне шуме донесена у ранијем периоду није на снази;
- потцијењена је амортизована вриједност нематеријалне произведене имовине по основу просторних планова и Шумско-привредне основе за приватне шуме (са периодом важења 01.01.2017-31.12.2026. године), као и амортизована вриједност произведене сталне имовине по основу наведене пројектне документације за изградњу објеката, а прецијењен финансијски резултат текуће и ранијих година, јер амортизација није обрачуната и алоцирана систематски током њиховог вијека трајања, што није у складу са чланом 30. и 26. наведеног правилника, као и захтјевима МРС ЈС 31 - Нематеријална имовина (параграф 96) и МРС ЈС 17 - Некретнине, постројења и опрема (параграф 66).

Непроизведена стална имовина је исказана у износу од 42.257.657 КМ коју чине земљиште (41.345.367 КМ) и шуме (912.290 КМ). Мање је исказана позиција земљишта за износ од 44.892 КМ, јер је земљиште искњижено а продаја није извршена, што је објашњено под тачком 6.3.1.1. Извјештаја.

Нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми је исказана у износу од 1.985.054 КМ, а највећим дијелом се односи на улагања извршена по пројекту Изградња резервоара и дистрибутивног цјевовода на Јахорини (960.885 КМ), пројекту Изградња приступне саобраћајнице и комуналне инфраструктуре у насељу Обућина баре на Јахорини (728.815 КМ), објекат под називом Етно село „Рајски до“ у износу од 99.902 КМ и осталу имовину.

Радови на изградњи објекта Етно село „Рајски до“ (према писаној информацији Општине сачињеној за потребе ревизије) су обустављени 2012. године, те с обзиром да средство није активирано у дужем временском периоду на дан билансирања није вршена провјера обезвређења средства у припреми односно признавање и одмјеравање губитка од умањења вриједности сходно члану 42. став (4) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и МРС ЈС 21- Умањење вриједности имовине која не генерише готовину (параграф 27 и 54).

Ревизијом је утврђено, да се набавка објеката у појединим случајевима не врши преко конта нефинансијске имовине у сталним средствима у припреми сходно члану 42.

Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, јер је за дио имовине у коју су извршена улагања по више основа од изградње објекта до различитих врста услуга (израда пројектне документације, геодетске услуге, услуге надзорног органа и сл.) улагања нису увијек исказана хомогено по сваком пројекту који се реализује, већ су евидентирана на различитим позицијама конта без утврђене везе са средством на које се односи (додијељен им је и различит инвентурни број), што доводи до нејасноће приликом идентификације средстава, грешака у обрачуна амортизације и уопште до неправилног признавања и вредновања имовине сходно захтјевима МРС ЈС 17 (параграфи 14, 19, 26, 30, 66).

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се:

- **улагања у фази стицања имовине, која задовољавају критеријуме да се могу приписати вриједности некретнине, постројења или опреме, евидентирају на позицији нефинансијске имовине у сталним средствима у припреми, на нивоу главне књиге трезора уведу посебне субаналитике или пројектне класификације за њихово праћење, а по активирању изврши пренос на имовину у употреби у износу набавне вриједности средства (објекта, опреме), сходно члану 42. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике;**
- **трошкови амортизације за нематеријалну имовине признату по основу просторних планова и Шумско-привредне основе за приватне шуме системски распореде током периода трајања средства, сходно захтјевима МРС-ЈС 31 - Нематеријална имовина (параграф 96);**
- **за нефинансијску имовину у сталним средствима у припреми за коју су улагања обустављена, изврши одмјеравање и признавање губитка од обезвјеђења вриједности сходно члану 42. став 4) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и захтјевима МРС ЈС 21- Умањење вриједности имовине која не генерише готовину (параграф 27 и 54).**

6.3.2. Пасива

Пословна пасива на дан 31.12.2023. године је исказана у износу од 57.089.908 КМ а односи се на обавезе и властите изворе.

6.3.2.1. Обавезе

Обавезе су исказане у износу од 618.799 КМ, а чине их краткорочне обавезе (295.931 КМ) и дугорочне обавезе (322.868 КМ).

Краткорочне обавезе су исказане по основу финансијских обавеза (100.689 КМ), обавеза за лична примања запослених (98.757 КМ), обавеза из пословања (37.015 КМ) и обавеза за субвенције, грантове и дознаке (59.470 КМ). Обавезе доспјеле за плаћање на дан биланса су измирене до краја фебруара 2024. године.

Краткорочне финансијске обавезе су исказане по основу дијела главнице дугорочних обавеза које доспијевају на наплату у 2024. години по обвезницама (82.843 КМ) и зајмовима од банака (17.846 КМ).

Обавезе за лична примања запослених се односе на обавезе за децембар 2023. године за бруто плату (82.120 КМ) и бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада (16.637 КМ).

Обавезе из пословања се највећим дијелом односе на обавезе према добављачима (23.440 КМ), физичким лицима – одборницима и члановима скупштинских комисија (9.920 КМ) и остале обавезе (3.655 КМ)

Обавезе за субвенције, грантове и дознаке су исказане по основу обавеза за грантове (54.293 КМ), дознаке на име социјалне заштите (5.056 КМ) и субвенције (121 КМ).

Дугорочне финансијске обавезе се односе на обавезе које доспијевају у периоду дужем од годину дана према Инвестиционо развојној банци Републике Српске по основу недоспјеле главнице обвезница (229.857 КМ) и главнице по зајмовима примљених од банака (93.011 КМ).

6.3.2.2. Властити извори средстава

Властити извори средстава су исказани у износу од 56.471.109 КМ, а чине их трајни извори средстава (48.805.978 КМ), финансијски резултат ранијих година (7.224.207 КМ) и финансијски резултат текуће године (440.924 КМ). Властити извори средстава су на позицији финансијског резултата текуће године исказани мање за 50.498 КМ, а финансијског резултата ранијих година више за 45.986 КМ, што је објашњено под тачкама 6.1.2.1., 6.3.2.1., 6.2.2. и 6.2.3. овог Извјештаја.

6.3.3. Ванбилансна евиденција

Позиције ванбилансне активне и ванбилансне пасиве на дан 31.12.2023. године су исказане у износу од 4.196.046 КМ, а односе се на примљене мјенице за обезбјеђење од ризика реализације уговора о одгођеном плаћању накнада за земљиште, накнада за једнократну ренту и накнада за трошкове уређења градског грађевинског земљишта. Исте су исказане више за износ од 1.186.284 КМ, јер није извршено умањење у износу наплаћених потраживања од купаца и инвеститора и међусобно затварање конта ванбилансне активне и ванбилансне пасиве сходно члану 92. став (4) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике. Неправилност је отклоњена у току ревизије, те сходно томе није дата препорука.

6.4. Временска неограниченост пословања

У Напоменама уз финансијске извјештаје је објелодањено да нема значајне неизвјесности у вези са сталношћу пословања сходно МРС-ЈС 1 - Презентација финансијских извјештаја, параграфи 15 (ц) и 38, са закључком да ће Општина у временском року који се може предвидјети наставити да обавља своје активности.

6.5. Биланс новчаних токова

Према Извјештају о новчаним токовима, готовина на почетку периода је исказана у износу од 3.438.826 КМ и исказани су приливи готовине у износу од 4.763.729 КМ (из пословних активности 2.985.546 КМ и инвестиционих активности 1.778.183 КМ).

Одливи готовине су исказани у износу од 4.476.649 КМ (из пословних активности 3.064.803 КМ, из инвестиционих активности 1.298.769 КМ и из активности финансирања 113.077 КМ).

Стање готовине на крају периода је исказано у износу 3.725.906 КМ.

Ревизијом је утврђено да су у оквиру одлива готовине из пословних активности, одливи по основу расхода за лична примања исказани више у износу од 23.650 КМ, а одливи готовине по основу грантова мање износу од 24.005 КМ. Такође, одлив готовине из активности финансирања су више исказани, а одливи из пословних активности мање за износ од 16.967 КМ, јер измирење обавеза из ранијих година по основу пореза и доприноса на плате који су исказани на позицији издатака за отплату дугова не представљају активност финансирања, већ пословну активност.

Сходно наведеном, Извјештај о новчаним токовима није састављен у складу са МРС ЈС 2 - Извјештај о новчаним токовима (параграф 22) и чланом 42. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника.

Препоручује се начелнику Општине да обезбједи, да се одливи готовине по основу личних примања, грантова и измирења обавеза из ранијих година исказани на позицији издатака за отплату дугова исказују у складу са

захтјевима МРС ЈС 2 - Извјештај о новчаним токовима (параграф 22) и чланом 42. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника.

6.6. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

Судски спорови који за послједицу могу имати потенцијалну имовину и обавезе су објелодањени у Напоменама уз финансијске извјештаје Општине. У 2023. години Општина је била по два судска спора тужена страна у поступку (ради дуга и накнаде штете) са око 10.500 КМ вриједности главног дуга који се потражује од Општине.

6.7. Напомене уз финансијске извјештаје

Уз финансијске извјештаје су сачињене и Напомене које пружају неопходне опште податке о Општини, примијењеним прописима за израду годишњег обрачуна, рачуноводственој основи и примијењеним рачуноводственим политикама. Међутим, нису извршена додатна појашњења појединих позиција у финансијским извјештајима у складу са захтјевима МРС ЈС 1 - Презентација финансијских извјештаја и чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника која се односе на:

- структуру збирних буџетских позиција расхода и издатака, датих субвенција, грантова и дознака на име социјалне заштите, сходно члану 46. став (5) Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника;
- усклађивање књиговодствене вриједности некретнина и опреме на почетку и на крају периода које показују повећања или смањења, добитке и губитке услед умањења вриједности по основу продаје, код имовине у изградњи структуру издатака признатих у књиговодственој вриједности током изградње и уговорних обавеза за стицање имовине, према захтјевима МРС ЈС 17 - Некретнине, постројења и опрема, параграф 88 (е) под в), 89 (б) и (ц);
- корисни вијек за нематеријалну имовину да ли је неограничен или ограничен, те ако је ограничен, корисни вијек или коришћене стопе амортизације и бруто књиговодствену вриједност и акумулирану исправку вриједности на почетку периода према захтјевима МРС ЈС 31 – Нематеријална имовина, параграф 117 тачка а) и ц);
- наплативост потраживања у надлежности Општине и разлоге због којих наплата није извршена (тачка 6.3.1.1. извјештаја);
- забиљежбу уписану у листу терети и ограничења у РУГИПП која се односи на РСЦ „Трескавица“ (тачка 6.1.1.2. овог Извјештаја);
- камате по дугорочним обавезама које доспијевају у периоду до годину дана, те
- информације о новчаним токовима, додатне текстуалне описе прилива и одлива готовине, према захтјевима МРС ЈС 2 – Извјештај о новчаним токовима.

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањују додатне информације у складу са чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и захтјевима МРС ЈС 17 - Некретнине, постројења и опрема, МРС ЈС 31 - Нематеријална имовина, те МРС ЈС 2 – Извјештај о новчаним токовима.

Ревизијски тим

Слободанка Миловић, с.р.

Нада Лазаревић, с.р.